

Λογοτεχνικό ημερολόγιο μικρασιατικής μνήμης

[/ Αφιέρωματα](#) / [Γενικά Θέματα](#) / [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#) / [Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#)

Σύνδεσμος Μικρασιατών Κύπρου. Ημερολόγιο 2025 Μνήμης Μικρασίας. Σειρά Λογοτεχνία

Μετά την ολοκλήρωση της έκδοσης δώδεκα Ημερολογίων από το 2013 μέχρι το 2024, που συνιστούν συλλογικά έργα αναφοράς για τον Μικρασιατικό Ελληνισμό με τη συγγραφική συμβολή Μικρασιατών και των απογόνων τους στην Κύπρο, ο Σύνδεσμος συνεχίζει την ημερολογιακή του δραστηριότητα με το φετινό Ημερολόγιο του Συνδέσμου Μικρασιατών Κύπρου Μνήμης Μικρασίας, εγκαινιάζοντας τη σειρά Λογοτεχνία. Μια νέα κατάθεση δημιουργικής αποτύπωσης ποιητικών και πεζών κειμένων, εμπνευσμένων από τις αρχέγονες κοιτίδες των Ελλήνων της Μικρασίας και την τραγωδία του κατατρεγμού, της βάνουσης κακοποίησης και του σφαγιασμού, της αιχμαλωσίας, του βίαιου ξεριζωμού εκατομμυρίων και των κατοπινών μαζικών απελάσεων εθνικάθαρσης με τα όσα άλλα απάνθρωπα δεινά εγκληματικών ενεργειών διέπραξε το αιμοδιψές Κεμαλικό καθεστώς ως επίλογο της Μικρασιατικής Καταστροφής.

Τα περιεχόμενα του τομιδίου, 253 σελίδων, σχολιάζει η πρόεδρος του Συνδέσμου Μόνα Σαββίδου Θεοδούλου στο προλόγισμά της, οι ευσύνοπτες επισημάνσεις του

οποίου αφορούν στις εξής θεματικές ενότητες: στη νοήμονος αριστοτεχνικής γραφίδας πρωτοδημοσιευμένη εδώ συλλογή υπό τον τίτλο «Εποχές της Μικρασίας» του αείμνηστου εξέχοντος ποιητή Δημήτρη Γκότση (1945-2021), που γεννημένος στη Θεσσαλονίκη και χρόνια εγκατεστημένος οικογενειακώς στην Κύπρο, είλκε την καταγωγή του από την Κίο της Προποντίδας. Πρόκειται για εικοσιτρία ποιήματα, αφιερωμένα στις Μικρασιάτισσες γιαγιάδες του, αλλά και που παραινούν τους απογόνους των Μικρασιατών προσφύγων να επιτελούν απaráγραπτο το χρέος προς τους προγόνους τους, διατηρώντας ζωντανή και εσαεί αναζωπυρώνοντας τη μνήμη των αξέχαστων αγαπημένων πατρίδων, όπως και οι Καβαφικοί στίχοι ενθυμίζουν: «Ω γη της Ιωνίας, σένα αγαπούν ακόμη,/ σένα η ψυχές των ενθυμούνται ακόμη.».

Πέραν από την εύστοχη επιλογή στίχων στα προϊδεαστικά προλεγόμενα, αποσπώ κάποιες στροφές από τα ακροτελεύτια ποιήματα της πρώτης και της δεύτερης ενότητας της συλλογής, που επιγράφονται αντιστοίχως «Ι.Σκόρπια Παραμύθια» και «ΙΙ.Σκόρπια Πουλιά»: «Δεν σβήνεται το πρόσωπό σου/ χώρα χιλιόχρονη των ήχων μας/ χιλιάδων -/ φεύγει ιδρώτας σου -/στεγνή η γη σου,/ φεύγει χυμένο το αίμα σου -/ στυγνά τα όνειρά σου.// [...]// Κι η Μικρασία από ψηλά,/ από μακριά σωσμένη σε όλα όσα κράτησε,/ όμοια με την τελευταία μας αγκάλη:// ένας μικρός, πικρός θαμνότοπος/ τόσο απορημένος/ μέσα σε σκοτεινής αυγής/ το γκρίζο φως// όμως// τριγύρω απ' το λευκό πέτρας μνημάτων,/ λευκότατο φως...» («Τελευταία αγκάλη»). «Ποτέ δεν άφησα την πατρίδα./ Η υπομονή μου με στέριωσε εδώ,/ σε βουνά τριγύρω από κρυφές λίμνες,/ σε ερήμους γύρω από κήπους μικρούς.// [...]// Προσμένω. Ζω πολύν καιρό.// [...]// Τότε κι όλες οι χώρες μας/ θα λάμπουν.../ Λάμψη του νου,/ κύματα φωτός/ απ' τα βλαστήματα της γης/ ως τον χορό των άστρων - / Μικρασία/ ουράνια...». («Πουλί της Λυκαονίας: Ο Γύπας»). Εμφανώς μετωνυμικός αλληγορικών συμβολισμών ο τίτλος του δευτέρου ποιήματος.

Η επόμενη ενότητα τιτλοφορείται «Ένα σκιάχτρο στη Σμύρνη αφηγείται», κεντρική θεματική, που με την επετειακή συμπλήρωση ενός αιώνα από τη Μικρασιατική Καταστροφή, δόθηκε στα μέλη του Εργαστηρίου δημιουργικής γραφής της Ευτυχίας-Αλεξάνδρας Λουκίδου, για να γράψουν «εν Φαντασία και Λόγω» ποιήματα ή μικρά διηγήματα. Το εγχείρημα κρίνεται επιτυχές μέσα από τα δεκαοκτώ ποιητικά και πεζά κείμενα στις διαβαθμίσεις της ευρηματικότητας και της λογοτεχνικής τους απόδοσης, αλλά και στις κοινές συνιστώσες των σκέψεων και των μηνυμάτων σε όλη την ένταση των συναισθηματικών τους αποχρώσεων, εκφράζοντας τον σπαραγμό της δοκιμασίας και την οδύνη του τραύματος ως συλλογική συνείδηση του Μικρασιατικού προσφυγισμού. Η τραγική σηματοδότηση του «σκιάχτρου» διαμηνύει προφανώς την απώλεια του Ελληνικού άνθους της Ιωνίας, επισημαίνοντας συνάμα το αποκρουστικό φόβητρο στους βίαιους

σφετεριστές κατακτητές του. Ενδεικτικοί οι στίχοι της περιγραφικής παραστατικότητας στο ποίημα της Μαίρης Θεοδοσίου Νικολάου «Μνήμη Σμύρνης. Το Σκιαχτρο»: «Σκιάχτρο έρημο, φοβερό/ ταγμένο να διώχνω ό,τι με πλησιάζει/ καταφύγιο τώρα για τρομαγμένες ψυχές./ Τρίζουν τα άχυρα/ σε ένα μονόλογο με τη φωτιά/ αντέχω ακόμα/ γνέφει το κορμί μισό/ κουρσεμένος ο κήπος μου με αποχαιρετά/ ναυάγια θλιβερά τα αφεντικά/ πέρα στη θάλασσα.». Των δεκαοκτώ συμμετοχών προτάσσεται το σκεπτικό της Ε-Α. Λουκίδου με την απόφαση «... να μην επιτρέψουμε στη λήθη να παρασύρει στη δίνη της έναν τόπο που είναι πληγή και άνθος και πατρίδα βιαίως αρπαγμένη. Δεκαοχτώ φωνές καταγγέλλουν το άδικο και δεν αφήνουν να ξεχαστεί ο τόπος...». Του αφιερώματος προτάσσεται επίσης το ποίημά της «Κινηματογραφικός φακός 1922», που παραπέμπει στην απαθή κινηματογράφιση από ξένους «του πνιγμού και της σφαγής» το 1922, και επιτάσσεται η ομιλία της κατά την επετειακή εκδήλωση στις 13 Σεπτεμβρίου 2022 με θέμα «Ο Γιώργος Σεφέρης και η Μικρασία».

Συγκινητικές οι τελευταίες σελίδες του Ημερολογίου, καθώς αφηγούνται την ενδιαφέρουσα «ιστορία ενός μεταλλίου» του Γ.Κ. Γεωργίου και τη «μαρτυρία Σουλβάνας και Καίτης Αταλιώτη» για τη φυγή από την Αττάλεια της γιαγιάς τους Κατίνας το 1922 και την κάθοδό της από τον Πειραιά στην Κύπρο, όταν ο παππούς τους Κώστας με τον αδελφό τους Δημήτρη κατάφεραν να διαφύγουν και να φθάσουν το 1924 στην Κύπρο. Εξόχως σημαντική η κατάθεση της ομιλίας της Μόνας Σαββίδου Θεοδούλου, που στο πλαίσιο των 50 χρόνων από την τουρκική εισβολή και των 102 από τη Μικρασιατική Καταστροφή εκφώνησε στην Αθήνα, στην Εστία Νέας Σμύρνης, στις 9 Οκτωβρίου και ενώπιον του Συνδέσμου Αλλαγιωτών Ν. Ιωνίας και Αττικής στις 11 Οκτωβρίου του περσινού έτους. Θέμα της πολυσέλιδης ομιλίας «Η ιστορικοποίηση της μνήμης για το 1974 και το 1922 μέσα από την ποίηση Κυπρίων λογοτεχνών με Μικρασιατική καταγωγή», όπου κυρίως επικαλείται, εκτός από δικά της ποιήματα, εμβληματικά ποιήματα του Κυριάκου Χαραλαμπίδη και του Μάριου Μιχαηλίδη.

Ως επίμετρο παρουσιάζονται τα εξώφυλλα των πολλαπλών εκδόσεων του Συνδέσμου Μικρασιατών Κύπρου, στο παρόν Ημερολόγιο του οποίου την επιμέλεια του εορτολογίου είχε, όπως πάντα, η ταμίας του Συνδέσμου Αντωνία Προδρόμου.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2025

Προλόγος: Ντόμης Μορκεός;
ΣΕΙΡΑ: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ